

Gullaboås. C. E. Hjelm. Lars Ersson, i Wik. A. A. Andersson. A. F. Petersson i Ugglekull. Eric Dofsen. Dan. Isacsson. L. J. Fahlander. A. F. Lind. J. Andersson, i Knarrevik. Lasse Jönsson. P. Sahlström. P. Larsson.

N:o 15.

Af Herr **Carl Ifvarson** m. fl.: *Om underdånig skrifvelse angående omarbetning af krigslagarne.*

Allt mera gör sig den öfvertygelsen gällande, att våra krigslagar måste ändras och mildras, om någonsin en sådan utvidgning af den allmänna värnpligten, som nu åsyftas, skall ega rum. Derom bära de motioner vittnesbörd, som vid de flesta af våra senare riksdagar blifvit väckta.

Visserligen äro vi numera befriade från det nedsättande och vanärande kroppsstraff, eller rättare sagdt tortyrstraff, som låg i pryglingen och daggstraffet. Men allt för många qvarlefvor återstå dock från en tid, då så väl den värfvade som indelta truppen rekryterades bland befolkningens sämre beståndsdelar.

Hvad som i främsta rummet måste anmärkas mot de nuvarande krigslagarne, är den *olikhet inför lagen*, som visar sig deruti att olika straff för befäl och trupp följer *på enahanda förbrytelse*, äfvensom att icke en särskild och bestämd påföljd finnes för befäl vid *förolämpning af underordnade*, då deremot för de sistnämnda vid samma fels begående mot förmän den största stränghet råder. För öfrigt hafva krigslagarne samma brister, som allt mera öfverklagas hos allmänna strafflagen, nemligen allt för hårda straff och allt för stor latitud vid straffen för likartade förbrytelser, äfvensom bibehållandet af det i allmänna meningen utdömda hungerstraffet (vatten och bröd) hvar-till kommer ännu en straffart, nemligen mörk arrest, som genom sängkläder-nas borttagande kan skärpas till i det närmaste tortyr.

Nyssnämnda olikhet inför lagen genomgår konsekvent hela krigslagstiftningen, så väl i fråga om disciplinstraff, som om sådane, hvilka ådömas

af krigsrätt. Så kan, enligt Disciplinstadgans § 8, en officer såsom disciplinstraff i trenne grader ådömas dels högst 30 dagas arrest utan bevakning, dels högst 30 dagars arrest i vaktrum, dels 31—60 dagars arrest i vaktrum. För underofficer minskas dessa straff visserligen i första och andra graden till högst 15 dagar, men i stället för motsvarande lindring i tredje graden, stadgas der hungerstraff eller mörk arrest under 10 dagar. För manskapet minskas vaktarresten i första graden till högst 10 dagar, men deremot skärpes den i andra graden till högst 5 dagars mörk arrest eller hungerstraff och i tredje graden till 6 högst 10 dagars mörk arrest eller hungerstraff, hvarvid såsom tillökning kan komma mistning af sängkläder.

Samma olikhet visar sig i ännu högre grad vid straff, som ådömas af krigsrätt. Enligt § 16 kap. 2. af Strafflagen för krigsmakten, skola alla straff på 6 månader och derunder, som af befälet aftjenas med enkelt fängelse, för manskapet skäras till mörk arrest under en sjettedel af tiden från 1 till 30 dagar, der sådan arrest finnes att tillgå, hvartill kommer efter hvar femte dag, en dags arrest i ljust rum, på det ej ögonen eller hjernan skola förderivas. Vid åtskilliga förbrytelser af värre beskaffenhet straffas befälet blott med enkelt fängelse, suspension eller afsättning, då deremot manskapet ådömes straffarbete på kortare eller längre tid (se t. ex. kap. 7 af nyssnämnda strafflag m. fl. ställen). Först vid de värsta och sällsyntaste förbrytelserna, då uppenbar olydnad inför fiende och egen trupp eller våldsamt subordinationsbrott m. m. d. förekommer, blifver straffet lika för alla.

Nu är svårt att inse, hvarföre ej officerare för samma förbrytelser skulle undergå mörk arrest, hungerstraff och straffarbete, såväl som underofficerare och manskap, eller hvarför de sistnämnda ej skulle kunna anses tillräckligt straffade genom lika lång vaktarrest eller enkelt fängelse m. m. som de förre. Om under förgångna tider, då olikheten i bildningsgrad och samhällsställning mellan befäl och trupp var ojemförligt större än nu, något, om än otillfyllestgörande skäl kunde anföras till stöd för denna olikhet i straff, så har det nu bortfallit, då den värnpligtige i ledet kan vara lika, ja till och med mera, bildad, än den korporal, sergeant eller officer, som anför honom. Häraf följer, att numera straffen böra vara likartade. Och sker detta, blir påföljden densamma för officeren som soldaten, då bortfalla säkerligen af sig sjelfva sådane straff, som vatten och bröd, mörk arrest med eller utan sängkläder, straffarbete o. s. v.

Hvad beträffar underhafvandes förolämpande af befälet, hvilken förbrytelse så ofta framkallar subordinationsbrott, synes derom intet annat förekomma, än bestämmelsen i Disciplinstadgans § 4, hvilken lyder: "Förmän och deras vederlikar åligge det att, i och utom tjensten, mot underordnade värdigt och grannlaga sig förhålla." Men någon särskild påföljd eller något

bestämdt straff i händelse af uraktlåtenhet att följa denna knapphändig föreskrift, kan ej uppletas, utan öfverlemnas det åt den felaktiges förmän att efter behag beifra förbrytelsen eller icke. Låtom oss deremot höra, huru det i § 5, kap. 7 af Strafflagen stadgas för manskapet: "Utbrister krigsman mot sin förman i försmädligt, föraktligt eller vanbördigt yttrande, eller förgriper sig emot honom i hotelse eller annan missfirmelig gerning o. s. v." — d. v. s. just det som ej sällan förekommer å förmans sida mot underordnade — "straffes med fängelse i högst sex månader eller straffarbete i högst två år."

I disciplinmål eger den förorättade visserligen rättighet att klaga hos högre förman eller krigsdomstol (se § 44 af Disciplinstadgan). Men först måste han det oaktadt undergå straffet; och derefter tycker mången att klagan ej mycket tjenar till. Dessutom reser sig deremot en hotande punkt i Strafflagen (§ 7 kap. 7) hvilken lyder: "Hvar som mot förman förer klagan öfver förnärmelse i tjensten, utan att gitta ådagalägga anledning till samma klagan o. s. v., dömes till fängelse i högst sex månader eller disciplinstraff." Hvad denna § innebär, det kan en hvar fatta, som besinnar huru svårt det är att få vittnen mot förman, äfvensom att den sistnämndes vittnesbörd i många fall är afgörande. Dessutom torde icke vara obekant, huruledes underordnad, äfven om han vid klagan öfver förman fått rätt, det oaktadt kan af den sistnämnde sedermera på mångahanda sätt trakasseras. I de flesta fall underlåter underordnad därför att föra klagan öfver förman, och man går i följd deraf icke för långt då man säger, att underordnad i allmänhet icke har tillfyllestgörande skydd mot förmans öfvergrepp.

Ett ämne, som med ofvan vidrörda fråga står i nära sammanhang, är beskaffenheten af det fängelsestraff, för hvilket krigsman kan utsättas. Ådömes underordnad straffarbete på 2 år eller derutöfver, måste han uttjena detsamma i gemensambetsfängelse med de värsta förbrytare. Mången eljest oförvitlig yngling, som under tillfällig uppbrusning begått svårare subordinationbrott, kan på detta sätt förderivas för hela lifvet. Skulle straffarbete bibehållas på alla grader, synes derföre nödvändigt, att sådane, som dömas för rent militära förbrytelser, icke sammanblandas med öfriga brottslingar. Äfven sedan det nya fängelsesystemet blifvit allmänt genomfördt, hvilket likväl ännu på långt när icke är fallet, torde derföre sådane böra åtskiljas från andra brottslingar, som blifvit dömda för rent militära förbrytelser.

På grund af hvad ofvan blifvit sagdt, och då det synes oundgängligen nödvändigt att krigslagarne på ett rättvist och tidsenligt sätt omarbetas, om värnpligten i väsentligare mån skall utvidgas, få vi härmedelst föreslå:

att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, att krigslagarne med snarast möjliga omarbetas i den riktningen,

att straffen under fredstid i allmänhet mildras;
 att i följd deraf latituden minskas sålunda, att de strängare
 straffbestämmelserna modifieras;
 att vid enahanda förbrytelse straffen för alla grader blifva
 likartade;
 att ett otvifvelaktigt skydd beredes underordnade, då de af
 förmän förolämpas eller misshandlas och då de deröfver klaga;
 samt
 att förbrytare mot krigslagarne icke sammanbladas med andra
 brottslingar.

Stockholm den 19 Januari 1878.

G. A. Larsson. Nils Larsson i Tullus. Ola Andersson. E. Key. Carl Ifvarsson. Pehr Pehrsson. J. G. Jansson. P. Hübinette. P. A. De Joungé. J. F. Fredricson. Liss Ol. Larsson. A. W. Uhr. A. P. Andersson. Jan Andersson. J. M. Svenson. Isaac Asklöf. J. Andersson. Carl Mejenqvist. S. Johnson. Magnus Andersson L. J. Larsson. J. Erickson. Johannes Andersson. J. Jonasson. Carl Magni. C. I. Bengtsson. J. August Sjö. Jöns Persson. J. P. Nilsson. A. P. Danielsson. C. J. Svensén. Gust. Jonsson. Nils Petersson. J. F. Carlsson. Ola Månsson. Lars Månsson. O. Nilsson. Sven Nilsson. Per Nilsson i Kulhult. O. B. Olsson. Johan Jönsson. Anders Nilsson. Ake Andersson. Märten Trulsson. Nils Nilsson. Christen Assarsson. Ivar Månsson. S. Andersson. Anders Persson. C. Christenson. Per Nilsson i Espö. A. Ohlsson. C. A. Jönsson. S. Fr. Norén. Aug. Börjeson. J. Smedberg. P. G. Sandberg. A. W. Westerdal. A. Svensson från Skaraborgs län. J. W. Lundqvist. N. J. Boström. Joh. Jonson. F. Andersson. S. Magnusson. J. N. Biesert. A. Andersson i Intagan. J. E. Billström. Aug. Petersson. Olof Olsson. C. F. Segerlind. Jonas Jansson. A. Andersson i Smedbyn. Per Nilsson i Råby. J. Johansson. C. W. Berglind. Gustaf Carlsson. Anders Andersson i Nyckelby. C. Johansson. Erik Westin. O. Jonsson. M. Jonsson. Anders Larsson P. Näsman. P. O. Hörnfeldt. H. Andersson. Pehr Benjaminsson. Sven Håkansson. A. Bäckström. Pehr Nilsson i Wittjerf. J. Jonasson i Gullaboås. Lars Ersson Wik. C. E. Hjelm. A. A. Andersson. A. F. Petersson i Ugglekull. L. J. Fahlander. Eric Dofsen. Dan. Isacson. A. P. Lind. J. Andersson i Knarrevik. Lasse Jönsson. P. Sahlström. P. Larsson.